

VERTELLERS houden een spiegel voor

**Het collectief Verhaal op Maat Producties uit Den Bosch maakt
theatrale vertelvoorstellingen voor bedrijven en instellingen.**

Aan de hand van een toneelstuk houden ze het personeel een spiegel voor. Op dit moment geven ze trainingssessies in behandelkliniek STEVIG in Oostrum.

door Peter van de Berg

Muisstil bekijken de medewerkers van STEVIG de vertelvoorstelling van de spelers Pauline Seebregts en Mirjam Mare. Een vergaderzaalje in de behandelkliniek voor mensen met gedragsproblemen is daarvoor omgetoverd tot een klein theater. Decorstukken zijn er op een paar oranje pionnen met roodwit gekleurde linten en stoelen na overigens niet. Bij de voorstelling *Een Stevig Fundament - Werken aan vertrouwen* moeten lichaamstaal en de vertelkunsten van de twee actrices de boodschap overbrengen. Seebregts en Mare hebben zich met regisseur Petulia van Tiggelen haarfijn voorbereid op het toneelstuk in het centrum voor psychische zorg. Meteen ook een van de moeilijkste opdrachten voor het collectief tot nu toe. Ruim een half jaar heeft het drietal zich ingeleefd in de gesloten wereld van medewerkers en patiënten. Aan de hand van interviews met betrokkenen en observatie op de

werkvloer is er een natuurgetrouwe voorstelling ontstaan die ruim een uur duurt. De details van Verhaal op Maat Producties gaan zelfs zo ver dat Pauline Seebregts en Mirjam Mare ook het taalgebruik van de medewerkers en patiënten van STEVIG hebben overgenomen. Inclusief wettelijke en medische termen en de straattaal en woordverhaspelingen van de patiënten.

Dat alles leidt tot een aangrijpend verhaal. Tal van herkenbare situaties komen aan de orde. In hoeverre maken de medewerkers keuzes voor patiënten? Hoe gaan ze om met conflicten? Spreken ze erover met collega's? En hoe verwerken ze emoties zelf? De speciale voorstelling is opgezet in het kader van het project 'Zicht op Autonomie', dat medewerkers van STEVIG leert om bewuster om te gaan met onvrijwillige zorg voor patiënten.

„We houden de mensen een spiegel voor”, legt regisseur Petulia van Tiggelen uit. „Onze voorstelling moet vooral niet gênant worden. Het is makkelijk om alleen maar te focussen op conflicten, maar dat is niet onze doelstelling.

We zorgen voor een spanningsboog, maar we willen ook graag de kwetsbaarheid van zowel patiënten als medewerkers invoelbaar in beeld brengen. In het geval van STEVIG gaat het vooral om vertrouwen versus veiligheid tussen medewerkers en patiënten. En dat laten wij op een integrere manier aan ons publiek zien.”

En het publiek is deze middag een gemengde groep van eenentwintig medewerkers van 'de pleinen', de behandelafdelingen binnen STEVIG en de FPA, wat de afkorting is van de Forensisch Psychiatrische Afdeling, behandelplek voor cliënten die met justitie in aanraking zijn gekomen. Na de vertelvoorstelling staan werksessies op het programma. Groepsdiscussies komen voorbij, maar ook een-op-eengesprekken. Daarnaast moeten de deelnemers een lijn overteken, waardoor er gedwongen worden een keuze te maken over een bepaald thema, een beproefd concept uit het populaire televisieprogramma *Over de Streep* van Arie Boomsma. Groepsbegeleider Leonie Janssen - al twaalf jaar werkzaam in

De medewerkers van STEVIG kijken met regisseur Petulia van Tiggelen (midden achterste rij) naar de vertelvoorstelling van Pauline Seebregts (links) en Mirjam Mare. foto Stefan Koopmans

Oostrum - is na afloop erg te spreken over de aanpak van Verhaal op Maat. „Leuk, dynamisch en interactief. Veel beter dan een powerpoint presentatie. De spelers hebben ons écht een spiegel voorgehouden. Je merkt dat ze zich heel goed hebben voorbereid. Het moet gewoon heel waarheidsgetrouw zijn omdat je met mensen te maken hebt. Anders gaat het publiek zich ook snel storen aan zo'n voorstelling. Dit is zeker voor herhaling vatbaar. Ik vind het een verfrissende aanpak. Je merkt ook dat er onder de medewerkers vooraf een bepaalde nieuwsgierigheid was. Ze hebben natuurlijk dingen opgevangen van andere groepen, maar willen het toch vooral met eigen ogen kunnen bekijken.” Collectief Verhaal op Maat maakte eerder een vertelvoorstelling voor

Dichterbij, het overkoepelend orgaan waarvan STEVIG een deel is. Dat viel goed binnen de zorgorganisatie, waardoor de keuze voor een vervolg niet moeilijk was. Geert Schols en Ankie Swinkels, projectleiders 'Zicht op Autonomie', vinden dat de nieuwe aanpak zijn vruchten afwerpt. „We hebben bewust gekozen voor een

vertelvoorstelling. We gaan dicht op de huid van onze begeleiders zitten. Het zijn allemaal mensen die met mensen moeten omgaan. We denken dat het thema van ons project verpakt in een verhalende voorstelling veel meer blijft hangen en daar gaat het om. Medewerkers en patiënten moeten zo open mogelijk met elkaar kunnen om-

gaan. Het zijn vaak kleine contactmomenten waar je veel winst uit kunt halen.” Petulia van Tiggelen, Pauline Seebregts en Mirjam Mare voelen zich nauw verbonden met de werkzaamheden van hun opdrachtgever. Het maakt voor het drietal zeker verschil of ze een klus doen voor een commercieel

bedrijf of een instelling die zich bezig houdt met zeer gespecialiseerde zorg. Mirjam Mare - van huis uit dramadocent - en Pauline Seebregts - afkomstig uit de hulpverlening - leiden immers ook als coach de werksessies. „Door de vele gesprekken met de mensen op de vloer, bouw je toch een speciale band op”, zegt Mirjam Mare. „We hebben de voorstelling vooraf wel twintig keer gerepeteerd. Iedere keer pas je de tekst wel iets aan.” Verhaal op Maat levert niet alleen een product dat volledig is aangepast aan de wens van de opdrachtgever. Van Tiggelen, Seebregts en Mare zien het ook als een mogelijkheid om de vertelvoorstelling te promoten. „Het is een aparte kunstvorm die op deze manier goed onder de aandacht gebracht kan worden.”

STEVIG helpt mensen met psychische problemen

STEVIG aan de rand van Oostrum houdt zich bezig met het behandelen van mensen met een licht verstandelijke beperking bij wie het persoonlijk en maatschappelijk functioneren ernstig ontgeld is geraakt. Ze hebben gedragsproblemen of

een psychiatrische stoornis. De patiënten van behandelkliniek STEVIG zijn in het algemeen kwetsbare mensen met een leerachterstand. Ze kunnen daardoor vaak op sociaal en emotioneel niveau minder goed functioneren. Ze willen een normaal

leven leiden, maar slagen daar niet in. Ze ervaren onmacht, frustratie en woede. Ze hebben niet zozeer geleerd te leven, als wel te overleven. Velen vertonen daardoor onbegrepen, risicovol gedrag. Sommigen plegen strafbare feiten.